TOVERI

Lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO LAURI MOILANEN
ADOLPH SALMI A. B. MAKELA

TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.

Ilmotushinta 40c palstatuumalta. Kuolemanilmotukset $1.50 kerta ja muistovärsyillä $2.00 kerta. Kihlaus-, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset 50c kerta, halutaantieto- ja nimenmuutto-ilmotukset 25c kerta, naimailmotukset $1.50 kerta, avioero-ilmotukset $1.00 kerta. Seisovat ilmotukset sopimuksen mukaan. Satunnaisista ilmotuksista tulee rahan seurata mukana. Englanninkielestä suomennetaan vapaasti.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta..$4.00 6 kuukautta..$2.25
3 kuukautta.....$1.35 1 kuukausi... .50
Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosikerta..$6.50 6 kuukautta..$3.50

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year.....$4.00 Six months.....$2.25
Three months..$1.35 One month..... .50

Advertising rates in effect July 1, 1912, 40 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements.
TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.
AUG. NIKULA, Manager.

Huoneusto sijaitsee 10:nnen ja Duane katujen kulmassa. Telefooni: konttori 365, toimitus 832.

Olisiko työnsulku mahdollinen?

Uskomattomalta tuntuvia uutisia, että lännen puutavarateollisuusparoonit olisivat turvautumassa työnsulkuun kun lakkoa ei millään muulla keinoilla ole saatu murretuksi, levitetään nykyisin täkäläisessä sanomalehdistössä.

Tulee kysyneeksi, missä ovat nyt ne kiireelliset puutavaratilaukset, joiden täyttämiseksi olisi työt pitänyt saada käyntiin kymmenen tunnin työpäivällä niin äkkiä? Lakkolaisia on tähän saakka syytetty teollisuusliikkeen seisauttamisesta, vaikka niillä ei ole ollut vähintäkään aikomusta sellaiseen, ja hallitusta on kiihotettu keinoja valitsematta lakkolaisten niskaan, jotta "liikkeen häiritsijät" saataisi pois tieltä ja teollisuus käyntiin. Missä se hallitus nyt on? Puutavaraparoonit ovat mahtipontisesti julistaneet asettavansa pyörät seisomaan, mutta heitä vastaan ei kukaan nosta syytettä teollisuuden häiritsemisestä.

Kysymys on nyt, tarvitseeko hallitus puutavaraa, vai onko koko se kiireellisyys josta niin paljon on ollut ääntä, ollut vain teeskentelyä, tai onko tämä puutavaraparoonien sulku-uhka vain teeskentelyä, suunniteltu sellaiseksi pelättimeksi, jonka avulla aiotaan ajaa ainakin osa lakkolaisista työhön, "ennen kuin myllyt pannaan seisomaan."

Jos hallitus tarvitsee puutavaraa ja jää sitä vaille siksi että herrat puutavaraparoonit eivät suostu myöntämään työläisilleen ihmisellisiä elinehtoja, niin osottaa se sillä, että oman maan työläisten rintaman kukistaminen on sille paljon suuremmasta merkityksestä, kuin vihollisrintaman sotatantereella.

Sulku-uhkausta ei nykyisin oikeastaan voi ottaa vakavalta kannalta, ellei ole tulossa joitakin muita suuria tapahtumia, joiden ennustuksia tällä lausutaan. Puutavaramarkkinat, joiden on huudettu olevan vailla tikkuakaan puutavaraa, eivät olisi voineet "menettää pohjaansa" niin vain kädenkäänteessä. Tämän uhan takana saattaa olla ainoastaan katala yritys pelotella lakkolaiset töihin.

Nälkäännäännyttämisprosessi ja sellaisella uhkailu ei suinkaan ole työtaisteluissa tuntematon täällä enempää kuin muuallakaan, mutta jos todellakin on aikomus panna koko puutavateollisuusala seisomaan vain siksi, että työläisten rintama ei nyt muuten murru, niin täytyy riistäjien aseman olla jo koko lailla epätoivoisen. Ilman eivät ne sellaisesta voittomäärästä, jonka puutavarateollisuus tuottaa neljän kuukauden ajalla, tulisi luopumaan.

On sangen vähän mahdollisuuksia siihen, että hallitus voisi sallia neljän kuukauden seisauksen puutavaraliikenteessä, sillä työläiset saavat nyt työtä muualakin, joten heidän rivejään tuskin silläkään murretaan tällä kertaa.

Pian kai saamme nähdä, aletaanko seisotella niitäkin myllyjä, joita on käynnissä. Ellei niin tehdä, niin koko jutulla sulusta ei ole mitään vakavampaa merkitystä.

Kutsu kansainväliseen sosialistikongressiin

Allaoleva kutsu julaistiin kansainvälistä sosialistikongressia varten, jonka piti kokoontua tk. 15 p:nä Tukholmassa. Kuten ilmotettu, siirrettiin kokousta ja ilmotettiin se pidettävän Tukholmassa syyskuun 9 p:nä, mutta siitäkin sitä lienee taas siirretty, tarkotuksella saada passit niillekin edsutajille, joille ei niitä ole tähän mennessä onnistuttu saamaan.

Kutsu kuuluu seuraavasti:

Sota on raivonnut jo kolme vuotta, eikä vieläkään voida huomata sen päättyvän.

Ratkaisun täytyy tapahtua. Sen valmistelu on aiheuttanut Pietarin työläisten ja sotilaitten neuvoston tekemään alotteen Venäjän vallankumouksen lipun alla sosialidemokratisen maailman kokoon kutsumisesta yleiseen internationaliseen konferenssiin. Tämän ehdotuksen — jonka edeltäjinä ovat olleet useiden sosialististen puolueiden samansuuntaiset ehdotelmat, on koko Venäjän työläisten ja sotilaitten neuvoston kongressi vahvistanut. Sen tarkotuksena on yhdistää internationalisen proletariaatin kaikki voimat, jotta rauha solmittaisiin ilman valtauksia ja pakkokorvauksia sekä että se perustuisi kansojen vapaaseen itsehallinto-oikeuteen.

Saattaaksen työnsä onnelliseen päätökseen on Venäjän työläisten ja sotilaitten neuvoston valtuuskunta pyytänyt kanssaan yhteistyöhön Hollantilais-Skandinavialaisen toimikunnan, joka on liittänyt suunnitelmansa venäläiseen alotteeseen ja on jo useimpien sosialististen puolueiden kanssa pitämissään erityiskonferensseissa käsitellyt ja määritellyt erinäisiä kysymyksiä.

Yleisen konferenssin valmisteluja varten on asetettu **järjestelytoimisto**, johon kuuluvat venäläisen kongressin ja Hollantilais-Skandinavialaisen toimikunnan valtuutetut edustajat. Tämä toimisto on päättänyt, että tuleva konferenssi, eripuraisuuksien välttämiseksi, noudattaa mahdollisimman tarkoin Internationalea säännöllisissä konferensseissa vallinneita menettelytapoja, niin hyvin edustusoikeuteen kuin äänestykseenkin nähden.

Koko Venäjän työläisten ja sotilaiden neuvoston kongressin sekä Hollantilais-Skandinavialaisen toimikunnan valtuuskunta **kutsuu täten yleiseen konferenssiin** kaikki Intern. Sosial. Toimistoon kuuluvat puolueet, sekä ne, jotka sodan kestäessä ovat yhtyneet Bernin komissioniin — enemmistöinä ja vähemmistöinä, että myös ne vastustusryhmät, jotka viimeisten tapahtumien aikana ovat eristäytyneet erityisiksi puolueiksi. Samoin kutsutaan Ammatilliseen Internationaleen liittyneet järjestöt.

Konferenssin tilapäisohjelma on seuraava:

1) Maailmansota ja Internationale.

2) Internationalen rauhanohjelma.

3) Ne tiet ja keinot, joiden kautta tämä ohjelma voidaan toteuttaa ja pikaisesti lopettaa sota.

Yleisen konferenssin järjestäjät ovat lujasti vakuutettuja siitä että Internationalen, voidakseen vaikuttaa sodan lopettamiseen, on saatettava sosialistiset puolueet ja ammatilliset järjestöt kunkin maassaan kieltämään apunsa hallitukselta, joka joko kieltäytyy tekemästä tarkkaa tiliä sodan päämäärästään tai, jos on julkisesti tai salaa toteuttanut imperialistisia sotapyyteitä, kieltäytyy niistä luopumasta.

Vakuutettuina siitä, että myös Teidän järjestönne käsittää nämä näkökohdat ja on valmis sitoutumaan epäröimättä tai eristäytymättä teossa toteuttamaan yleisen konferenssin näihin periaatteihin nojautuvia päätöksiä, kehottaa venäläisen kongressin valtuuskunta ja Hollantilais-Skandinavialainen toimikunta Teitä aktiivisesti ottamaan osaa **internationaliseen sosialistiseen konferenssiin ja lähettämään siihen edustajianne.**

Siinä tapauksessa, että Teidän järjestönne haluaisi otettavaksi päiväjärjestykseen jonkun kysymyksen, jota ei vielä ole konferenssin ylämainitussa ohjelmassa, tulee sitä koskeva esitys ja sen perustelut sekä käsittelyehdotus lähettää **Internationalen konferenssin järjestelytoimikunnalle** (Upplandsgatan 14, Stokholm).

Sosialistisesti ja veljellisesti tervehtien:

Venäjän työl. ja sotil. kongr. valtuuskunta: **H. Erlich, J. Goldenberg, W. Rosanoff, N. Moussanoff, A. Smirnoff.**

Hollant.-Skand. toimik.: **P. J. Troelstra, H. H. von Kol, J. W. Albarda.** (Varalla: W. H. Bliegen, F. M. Wibaut.) **Hj. Branting, Gustaf Möller, Ernst Söderberg, F. J. Borgbjerg.** (Varalla: Nina Bang, J. Bidnes.)

Ulkomaalaisten suhde asevelvollisuuskutsuntaan

Kysymys "ensimäisten paperien" omistajain joutumisesta asevelvollisuuslain alaisiksi on herättänyt paljon levottomuutta useitten tämän pakotuksen alaisiksi joutuneitten suomalaisten työläisten keskuudessa, jotka Suomessa muuttuneitten olosuhteitten takia eivät enää tahdo ruveta Amerikan kansalaisiksi, vaan aikovat ensi tilassa palata takaisin kotimaahansa. Tällaisen kohtalon alaiseksi joutuneet toverit pyysivät allekirjoittanutta lopullisesti tutkimaan heidän oikeudellista asemaansa ja myös ottamaan selvän siitä, tuleeko Venäjän hallituksen täkäläinen edustaja suojelemaan niiden Venäjän ja Suomen kansalaisten kansalaisoikeuksia, joilta nyt aijotaan tämä oikeus ottaa pakottamalla heidät armeijaan.

Asian johdosta kävin Washingtonissa, D. C., puhuttelemassa siellä erinäisten Yhdysvaltojen virastojen toimitsijoita, Venäjän lähetystöä ja lakimiehiä, ja näiden keskustelujen tuloksena haluaisin saattaa asianomaisten tietoon seuraavaa:

Laillinen puoli.

Kansainvälisten lakien mukaan Yhdysvalloilla ei ole oikeutta pakottaa muitten maitten kansalaisia armeijaan. Myöskään Yhdysvalloilla ei ole laillista oikeutta kieltää keneltäkään ulkomaalaiseltä oikeutta poistua maasta, milloin hän haluaa.

Ensimäisten paperien omistaja on tässä suhteessa täydellisesti samalla kannalla kuin mikä ulkomaalainen tahansa. Ensimäisten paperien ottaminen ei aseta hänelle täysiä kansalaisvelvollisuuksia, koska se ei anna hänelle mitään kansalaisoikeuksiakaan. Tehdessään vissien olosuhteitten vallitessa anomuksen päästä maan kansalaiseksi, on hänellä laillinen oikeus olosuhteitten muuttuessa muuttaa aikomuksensa. Häntä ei voida pakottaa toteuttamaan alkuperäistä tarkotustansa. Ennenkuin hän omasta vapaasta tahdostaan on ottanut ja saanut toiset paperit, hän sitäpaitsi ei edes tiedäkään, voiko hän niitä saada, koska Yhdysvaltain hallitus pidättää itselleen oikeuden hyljätä hänen anomuksensa.

Milloin ikinä tämä kysymys ennen on ollut oikeudellisesti käsiteltävänä, niin kuin se esim. oli sisällissodan aikana, niin on asia aina ratkaistu siihen suuntaan, että "ensimäisten paperien" ottajaan nähden hallitus ei voi asettaa samoja velvollisuuksia kuin täysiin kansalaisiin nähden. Sisällissod. aikana koetettiin näet myöskin pakottaa sellaisia ulkomaalaisia armeijaan, mutta kun asia eräissä tapauksissa joutui oikeuden tutkittavaksi, niin oikeuslaitos ei ottanut selittääkseen, että sellaisia henkilöitä voitaisi pakottaa armeijaan. Heille annettiin vaihtoehto: joko liittyä armeijaan tahi poistua maasta

Virallisesti hallitus on tällä kannalla. Vaikka värväysviranomaiset omalla vastuullaan ottavatkin ensimäisten paperien haltijoita kuin olisivat he maan kansalaisia, niin valtiovirasto virallisesti ei lausu julki sellaista kantaa. Kysymys on näet arkaluontoinen siinäkin suhteessa, että jos täällä julistettaisiin sellaisia velvollisuuksia henkilöihin nähden, jotka vielä ovat ja haluavat pysyä toisen maan kansalaisina, niin voisi se johtaa siihen, että muissa maissa ruvetaan kohtelemaan amerikalaisia samalla tavalla, — johon ei tahdottane suostua.

Tästä huolimatta on ilmeistä, että hallitus katsoo sormien välistä sitä seikkaa, että tällaisia ulkomaalaisia pakotetaan armeijaan ja suosiikin sitä, — ainakin niin kauan kuin asianomaisten henkilöitten ja niiden kotimaitten hallituksien puolesta ei panna tehokasta vastalausetta sitä vastaan.

Venäjän lähetystö ei aijo suojella "ensimäisten paperien" ottajia.

Lähinnä syntyv siis kysymys: aikooko Venäjän täkäläinen lähetystö suojella kansalaisiaan pakkopalveluksesta ja maassa pidättämisestä, jos nämä kansalaiset ovat ottaneet "ensimäiset paperit", mutta eivät aijo ottaa toisia?

Keskusteltuani Venäjän lähetystön kanssa asiasta täytyy todentaa, että Venäjän lähetystö ei aijo tehdä sitä. Päinvastoin, se näyttää kaikin tavoin myötävaikuttavan Venäjän kansalaisten joutumiseen armeijaan.

Venäjän lähetystössä tässä kysymyksessä vallitsee ihan yhtä kolkko ja valtiolliselle vapaudelle vihamielinen henki, kuin ennen vallankumoustakin. Lähetystön lainopillinen neuvoja selitti, että henkilöt, jotka ovat ilmoittaneet aikovansa toisen maan kansalaisiksi, sillä teollaan ovat menettäneet Venäjän hallituksen suojeluksen. He ovat tehneet rikoksen Venäjän lakeja vastaan, jotka eivät anna oikeutta ruveta toisen maan kansalaiseksi ilman että edeltäkäsin on saatu lupa Venäjän hallitukselta. Kun he omasta vapaasta tahdostaan ovat sen tehneet, niin vastatkoot myös niistä mahdollisista seurauksista, joihin tämä suhde saattaa johtaa. Venäjän hallitus tosin pitää noita henkilöitä edelleen kansalaisinaan, esim. siinä suhteessa, että antaa heille matkapassin, kysymättä ja välittämättä siitä onko heillä ensimäisiä papereita. Mutta jos Yhdysvaltain viranomaiset pidättävät tällaisen henkilön hänen yrittäessään lähteä maasta, niin Venäjän hallitus ei sekaannu asiaan.

Tällaisena kannan ottaa nykyinen Venäjän lähetystö ja sanoo näin toimivansa Pietarista saamiensa ohjeiden mukaan.

Vastaväitteeseeni, että ei toki Venäjän vallankumouksellinen hallitus voi pitää rikoksena sitä, että henkilö aikoinaan tahtoi vapautua tsaarivallan alaisuudesta ja nyt vallankumouksen voitettua haluaa edelleen jäädä Venäjän ja Suomen kansalaiseksi, vaan päinvastoin sen pitäisi ilolla tervehtiä sitä, vastattiin, että he eivät ota huomioon mitään "tunne"- ja politillisia näkökohtia, vaan toimivat sillä tavalla, kuin tsaarivallan aikana säädetyt ja vielä voimassa olevat lait kansalaisoikeuksista vapautumisesta määräävät.(!)

Toistaiseksi näin ollen ei ole odotettavissa mitään turvaa Venäjän täkäläisten hallitusedustajain taholta.

Mitä voidaan tehdä?

Tämän kannan muuttamiseksi täytyy lähetystöön vaikuttaa Venäjän ja Suomen kautta. Asiasta lähetetään sähkösanoma Suomen senaatille, pyytäen sen ryhtymistä asianomaisiin toimenpiteisiin Venäjän ulkomaaministeristön kautta.

Toinen keino oikeuksien valvomiseksi on viedä asia Yhdysvaltain oikeuslaitoksien ratkaistavaksi. Lakimiehet, joita olemme puhutelleet asian johdosta ovat sitä mieltä, että sellainen toimenpide johtaisi toivottuihin tuloksiin, koska silloin ei enää voitaisi mielivaltaisesti suhtautua kysymykseen, vaan pitäisi tarkasti tutkia, mitä kansainvälinen laki määrää asiasta. Jos joku pakkokutsunnan alaiseksi joutunut "ensimäisten paperien" omistaja, joka nimenomaan ilmoittaa, että hän ei aijo hakea tahi ottaa "toisia papereita", ottaa estetuomion kutsuntalautakunnan kutsua vastaan, joutuu siis asia automaattisesti käsiteltäväksi oikeuksissa kaikessa laajuudessaan, ja siitä tehty ennakkopäätös tietenkin silloin vaikuttaa kaikkiin asianomaisiin kautta maan. Tällaisen menettelyn mahdollisuutta harkitaan par'aikaa. — Raivaajassa S. N.

Tehkää ostoksenne niistä liikkeistä, jotka ilmottavat tässä lehdessä

MAILMANKATSOMUKSIA

ELIHU ROOT,

jonka Venäjällä käynnistä olemme useasti ennenkin maininneet, on ankara naisten äänioikeuden vastustaja, niinkuin moiselta kansanvallan apostolilta voi odottaakin. Venäjän esimerkki — siellä kun vallankumouksen ensi töitä oli yleisen yhtäläisen äänioikeuden myöntäminen niin naisille kuin miehillekin — ei tietysti muuttanut Rootia yhtään suosiollisemmaksi amerikkalaisten naisten äänioikeusvaatimukselle.

Mutta jotakin hän oppi Venäjän naisilta, sellaista mikä kelpaa tarjottavaksi Amerikan naisille esikuvaksi. Mutta äänioikeusnaisiin ei hänen sisunsa anna kääntyä siinäkään asiassa. Onneksi täällä on äänioikeutta vastustaviakin naisia ja — uskomatonta kylläkin sivistysihmisen kuultavaksi — niillä oma järjestönsä. Niille on nyt senaattori Root antanut kehotuksen seurata venäläisten naisten esimerkkiä ja muodostaa naisrykmenttejä kaikkialla maassa, lähetettäväksi aikanaan sotarintamaan.

Naisten on siis pysyttävä erillään likaisen politiikan turmelevasta ilmakehästä — sitähän ne naisten äänioikeuden vastustajat aina nalkuttavat — ja lähdettävä tappelutantereen jalostavaan, puhtaaseen ilmanalaan!

Toisessakin asiassa on jo tullut esiin, että Root ei ole ihan niin tyytyväinen Venäjän uuteen kansanvaltaan kuin miltä ensin tuntui hänen juhlapuheistaan. Liittosenaatissa näet Illinoisin senaattori Lewis ehdotti, että seuraava yhdysvaltalainen sotaväenosasto lähetettäisiin Venäjälle avuksi, koska Venäjäkin julistaa taistelevansa kansanvallan ja vapauden puolesta. Sitä senaattori Root heti pani kampoihin. Vastusti esitystä sen nojalla, että venäläinen kansanvalta olisi huonoksi esimerkiksi meidän sotilaillemme ja voisi turmella heidät auttamattomasti pilalle.

- - -

MEKSIKON "MÄTÄHAAVA".

"Meksiko on mätähaava Amerikan ruumiissa, ja Setä Samulin täytyy viimelopuksi ryhtyä sitä parantamaan", on Yhdysvaltain armeijassa palvelevan insinöörikapteeni Jay Turleyn järkähtämätön mielipide, jota hän Portlandissa vieraillessaan parhaansa mukaan koettaa sikäläisten lehtien välityksellä levittää. Hänen kotinsa on lähellä Meksikon rajaa, joten hän kehuu itsellään olleen mainion tilaisuuden tutustua Meksikon oloihin.

Mikä Meksikoa oikeastaan vaivaa? — Hän vastaa siihen peittelemättömällä avomielisyydellä:

"Meksiko on rikkain luonnontuotteiden aarreaitta tällä mantereella. Se on tuhottoman rikas kaikista hyödykkeistä, mitä Yhdysvallat kipeimmin tarvitsevat — kahvista, sokerista ja muista troopillisista tuotteista, joita meidän alueellamme ei voida viljellä.

"Siellä on rikkaita kaivantoja ja öljykenttiä, jotka epäilemättä ovat mailman suurimmat. Ne täytyy saada avatuksi.

"Mutta mikään puolue siellä ei ole kyllin voimakas ottamaan haltuunsa maan hallitusta. Enemmistö meksikolaisista on indiaanisukua, niin vakuutetaan. Yhdysvaltain on pakko sekaantua asiaan, palauttaa järjestys ja ottaa Meksiko samanlaisen holhouksensa alaiseksi kuin Cuba."

Kas siinä kapitalistinen Meksikoohjelma kaikessa alastomuudessaan: koska siellä on rikauksia, on ne otettava kapitalistiemme haltuun; ja koska väestö enimmäkseen on indiaaniperua — siis samaa rotua, jolta on jo täällä kotona opittu kaikki viemään — on se asevoimin pakotettava noiden kapitalistien orjiksi, juuri niinkuin Cubassa onnistuttiin tekemään. Niin tulee sekin onneton maa "turvalliseksi (Morganin, Rockefellerin, Guggenheimin, Hearstin y. m.) kansanvallalle."

Meksikon "mätähaavana" ovat sen ihmeen suuret luonnonrikkaudet, jotka kannustavat kapitalistiemme ahneutta ja voitonhimoa.

- - -

BRITTILÄISTEN KAUPPANERO.

"Nappisaksa-kansaksi" sanoi Napoleon englantilaisia. Lienevät aikoinaan olleet kykenevämpiä kuin muut kaupanteossa sekä kotona että kaukaisilla mailla. Mutta brittiläisen auttamaton vanhoillisuus jättää heidät nykyaikana jälelle kilpailijoista, jotka paremmin kykenevät mukautumaan aina vaihtelevien olosuhteiden mukaan. Niinpä nyt täytyikin ryhtyä asevoimalla häätämään edelle tuppaavia kilpailijoita pois silmiltään.

Hyvin kuvaavan esimerkin tästä brittiläisten huonosta mukautumiskyvystä on kertonut tunnettu teepohatta Thomas Lipton, joka itse kyllä on menestynyt liikealalla oivallisesti, mutta hän onkin irlantilainen syntyperältään ja Amerikassa kasvanut.

"Intiassa", hän jutteli, "kanat munivat pieniä munia, joille brittiläinen munapikari ei oikein sovi. Olin tämän monasti huomannut ja ihmetelyt, miksi englantilaisissa tehtaissa ei valmisteta Intiaa varten pienempiä munapikareita. Vihdoin tapasin Benaresissa sopivan kokoisen munapikarin, jossa muna ei hölkkynyt. Löytyipäs yritteliäisyyttä vihdoinkin viimein, ajattelin. Ja löytyihän sitä. Mutta se oli saksalaista yritteliäisyyttä, sillä lähemmin tarkastellessani näin, että tuo munapikari oli tehty Saksassa. Tällaisia pikkuseikkoja mukautumiskykyinen kansa löytää kaikilla mailman äärillä. Liikeaioja olisisi vaikka kuinka paljon ihan brittiläisen mailmanvallan omassa keskuudessa, odottamassa kunnollista yrittelijää."

Mutta brittiläiselle on v a n h u u s kaikki kaikessa.

Birminghamiin asettui kerran eräs yritteliäs amerikkalainen. Vuokrasi huoneuston talosta, jossa jo ennestään oli samanlainen kauppa kuin minkä amerikkalainen alotti. Entinen kauppias ei ollut mikään "hosuja", vaan käytteli liikettä hiljakseen vanhaan isiltäperittyyn tapaan. Mutta kilpailijan tulo aivan nenän alle vaikutti häneenkin virkistävästi, ja uudistushenki tempasi hänet vastustamattomasti mukaansa. Muutaman päivän päästä ilmestyy hänen nimikilpensä yläpuolelle kyltti, johon oli isoilla kirjaimilla maalattu: "Avattu 50 vuotta takaperin".

Seuraavana aamuna oli amerikkalaisella vielä mahtavampi kyltti, jossa oli luettavana: "Avattu eilen. Ei vanhoja tavaroita".

- - -

PREUSSI KANSANVALTAISTUU JO.

Suurliittolaiset alkavat jo saavuttaa ainakin yhden itselleen asettamista sodan tarkotuksista. Junkkerivalta Preussissa horjuu. Vaaliuudistukset ovat jo tekeillä. Itse Villekeisari oli ne luvannut kansalleen.

Mikäli valmistavista esitöistä on annettu tietoja, aiotaan Preussin "herrainhuone" uudistaa Badenin suurherttuakunnan ensimäisen kamarin mallin mukaan.

Minkälainen on sitte Badenin ensimäinen kamari? Sen muodostavat: suurherttuallisen huoneen prinssit, korkeamman aateliston "suku-urhot" (sukujen päämiehet), maan katoolilaispiispa, evankeelisen kirkon ylempi papisto, 8 neljäksi vuodeksi valittua maanomistaja-aatelin edustajaa, yksi edustaja kustakin maan korkeakoulusta, kolme kauppakamarin, kaksi maatalouskamarin, yksi käsityöläiskamarin edustaja, kaksi ylipormestaria, yks ipormestari, yksi piirivaliokunnan jäsen ja korkeintaan 8 suurherttuan nimittämää jäsentä, joista kaksi on oleva korkeampien tuomarivirkojen haltijoita.

Tällainen on Badenin ensi kamari, jonka mukaiseksi Preussin herrainhuonetta nyt ryhdytään "uudistamaan".

Oikein vaaralliselta tämän uudistustoimenpiteen kansanvaltaisuus meistä tosin vielä ei näytä. Mutta jo ovat kapitalistilehtemme pelossaan tämänkin vertaisista "parannuksista". Siinä on vaara tarjona, että jos Saksa tuota vauhtia kansanvaltaistuu, niin piankin loppuu sota. Ei jää syytä, mistä tapella. Mailma tulla tupsahtaa "turvalliseksi kansanvallalle" ennenaikojaan.

Niinpä jo varoiksi levitetään kehotusta "varoman saksalaisten viimeistä ansaa". Erään Sveitsissä ilmestyvän lehden nimissä kerrotaan varmoista lähteistä saadun tietää, että Saksassa valmistellaan vale-vallankumousta, jolla herätetään liittoutuneitten myötätuntoa ja saadaan ne suostumaan petolliseen rauhaan. Saksan korkeimmissa piireissä on muka päätetty siksi aikaa panna voimaan vapaamielisksanvaltainen hallitusmuoto, joka sitte kohta rauhan tehtyä muitta mutkitta lakkautettaisiin. Ville kuuluu luvanneen väliaikaisesi suostua niin pitkälle meneviin uudistuksiin, että liittolaiset tällä tavoin puijataan Saksalle edullisiin rauhanehtoihin. Sitte ei ole konsti eikä mikään kaikista noista uudistuksista vähin erin perääntyä.

On siis jo valmiiksi keksittynä ohjelma, minkä nojalla liittoutuneet voivat täyttä päätä jatkaa sotaa, vaikka Saksassa tapahtuisi minkälainen vallankumous. Liittolaismaiden sanomalehdistö vain yksinkertaisesti selittäisi, että tuo nyt on vain tekopeliä, keisarin salaisella suostumuksella toimeenpantua ja ansaksi liittoutuneille viritettyä. Vielä voimme kuitenkin hetkeksi rauhottua, sillä nuo keisarillisella taholta alotetut uudistukset eivät ainakaan toistaiseksi näytä ylen räikeiltä eikä mailmaa mullistavilta.

- - -

"Yhtenä tärkeimpänä syynä Yhdysvaltain sotaan yhtymiseen", selitti senaattori Root venäläisille Pietarissa käydessään, "oli halumme taistella käsikädessä Venäjän kansanvallan kanssa."

Pitkä vale. Root hyvin tiesi, että silloin kun Yhdysvaltain sotaan yhtymisestä päätös tehtiin, itsevaltias tsaari vielä istui valtaistuimellaan Venäjän kansan vitsauksena.

Järjestömme asioita

S. S. JÄRJESTÖN OSASTOILLE.

Asia esille ensimäisessä osaston kokouksessa.

Gardnerissa, Mass., heinäk. 2 p:nä, 1917 pidetyn "NÄYTTÄMÖLIITON" perustavassa kokouksessa päätettiin alistaa alla olevat "NÄYTTÄMÖLIITON" säännöt, liittoon jo aikaisemmin yhtyneiksi ilmoittaneiden ja siihen yhtyvien s. s. osastojen kesken yleisäänestyksellä hyväksyttäväksi. Asian laatuun ja tärkeyteen nähden katsoi kokous tällaisen toimenpiteen välttämättömäksi, selvän ja velvoittavan yhteisymmärryksen aikaan saamisessa.

Väliaikainen Toimeenpaneva komitea, kokouksen päätöksen mukaisesti kehoittaa kaikkia s. s. osastoja kautta maan, huolellisesti tarkastamaan "Näyttämöliiton" säännöt, virallisissa kokouksissaan. Päätökset sääntöjä koskevassa asiassa ovat lähetettävät viimeistään syyskuun 20 päivään mennessä, osoitteella: "Näyttämöliiton" Väliaik. Toimeenpaneva komitea, 2056 Fifth Ave., New York, N. Y.

Am. Suom. S. S. "Näyttämöliiton" säännöt.

1:si. Yhtymän nimenä on: Amerikan Suomalaisen Sosialisti Järjestön Osastojen Näyttämöliitto (A. S. S. J. O. N. L.), jonka kotipaikkana on pidettävä New Yorkin kaupunki, N. Y.

2:si. Näyttämöliiton tarkotus on toimia Am. s. s. järjestön sisällä ja sen valvonnan alla:

a) tarkotuksella edistää pyrkimystä saada s. s. näyttämöiden ohjelmisto vastaamaan, niin paljon kuin mahdollista, sosialistisia ajan vaatimuksia;

b) koettamalla poistaa niiden ohjelmistosta arvottomat ja sosialistivastaiset, porvarilliset näytelmät;

c) yhteishyödyn merkeissä toimia siten, että hyvien näytelmien saanti s. s. näyttämöille tulisi halvemmaksi;

d) olla keskuksena ja innostuksen virittäjänä yrityksille, jotka pyrkivät alkuperäisillä näytelmäkyhäyksillään rikastuttamaan suomalaista draamallista tuotantoa;

e) antaa auliisti neuvoja ja ohjausta pyydettäessä kaikkiin näyttämötyötä tarkottaviin kyselyihin ja pyyntöihin;

f) pitää yllä kiinteätä ja molempia hyödyttävää vuorovaikutusta Suomessa perustetun, tai perustettavan "Työväen Näyttämöliiton" kanssa.

Näyttämöliiton muodostaminen.

3:si. Näyttämöliitto muodostuu siten, että kaikki, tai niin monet s. s. näyttämöt kuin suinkin mahdollista, liittyvät yhteen, hyväksyen virallisilla päätöksillään ja osastojensa valtuuksilla, liiton säännöt ja suorittavat säännöissä määrätyn sisäänkirjotusmaksun.

4:si. Näyttämöliiton muodostaa kaksi osastoa; kiinteä ja irrallinen. Kullakin Liittoon yhtyvällä näyttämöllä on itsellään oikeus päättää kumpaan osastoon tahtoo kuulua.

5:si. Yhtymällä kiinteään osastoon, tarkottaa sitä, että sellainen on velvollinen lunastamaan kaikki Liiton kustantamat näytelmät.

6:si. Liittyminen irrallisena jäsenenä velvottaa liittyjän ostamaan Liitolta kaikki ne näytelmät joita katsoo voivansa esittää, niin isot kuin pienetkin näytelmät.

7:si. Molemmilla osastoilla on kaikissa Liittoa koskevissa asioissa yhtäläinen puhe- ja äänestysoikeus.

8:si. Molempiin osastoihin liittyvät suorittavat saman suuruisen sisäänkirjotusmaksun.

9:si. Liiton toimintaa hoitaa kolme kiinteässä keskinäisessä yhteydessä olevaa organia:

a) arvostelija-lautakunta;

b) toimeenpaneva komitea; ja

c) sihteeri-rahastonhoitaja.

Näyttämöliiton toimintatapa.

10:si. Liitto perustuu olemukseltaan ja luonteeltaan osuustoiminnallisiin periaatteisiin: Kaikki mahdollinen hyöty kaikkien yhteiseksi hyödyksi:

a) sääntöperäisellä yhteistoiminnalla tehdä mahdolliseksi keinot näyttämöille saada hyviä näytelmiä mahdollisimman halvalla;

b) hankkia, kustantaa, monistaa ja pitää alituista varastoa kappaleista, rooleineen, ja levittää niitä Liittoon kuuluvien näyttämöiden keskuuteen;

c) liikepuoleen nähden pitää toimintaohjeenaan ainoastaan kannattavaisuusperusteita.

Liiton virkailijat ja orgaanit, ja niiden valinta. Arvostelija-lautakunta.

11. Seitsemännessä pykälässä mainittu arvostelija-lautakunta, johon kuuluu kolme jäsentä, jotka valitaan aina yleisäänestyksellä, siten että kullakin piirillä on oikeus, siitä sovittuaan, asettaa kaksi ehdokasta, joista kolme, yleisäänestyksessä enimmän ääniä saaneita, tulee ilman muuta valituksi Arvostelija-lautakuntaan. Arvostelija-lautakuntaan ehdotetun ei välttämättä tarvitse asua siinä piirissä mistä hän on ehdokkaaksi asetettu.

12:si. Jäsenet Lautakuntaan valitaan aina kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Saman henkilön uudestaan valitseminen olkoon sallittu.

Toimeenpanevakomitea.

13:ta. Toimeenpanevaan komiteaan kuuluu kuusi jäsentä, joiden valinnan toimittavat kaksi tai kolme liiton kotipaikkaa lähellä olevaa näyttämöä, osastojensa virallisilla valtuuksilla, aina yhdeksi vuodeksi kerrallaan. Uudestaan valitseminen olkoon sallittua.

Sihteeri-rahastonhoitaja.

14:si. Sihteeri-rahastonhoitajan valitsee toimeensa Toimeenpanevakomitea yhdessä Arvostelija-lautakunnan kanssa, siten että toimi julistetaan avonaiseksi, julkista hakua varten kaikissa puoluelehdissä. Tullakseen valituksi toimeensa, täytyy hänen saada 2-3 sekä Arvostelija-lautakunnan että Toimeenpanevan komitean äänistä. Hakuaika kestää yhden kuukauden, mutta jos tointa ei ole kukaan hakenut, on paikka julistettava uudelleen haettavaksi.

Liiton virkailijain tehtävät. Arvostelija-lautakunta.

15:ta. Arvostelija-lautakuntaan valittakoon ainoastaan sosialistipuolueeseen kuuluvia, mikäli mahdollista,